

TUNTOSARVI

Nro 4 1986

TUNTOSARVI

Kuulonäkövammaisten lehti
ilmestyy 48 kertaa vuodessa, perjantaisin
Nro 4/86
12. vuosikerta

JULKAISIJA

Näkövammaisten Keskusliitto ry.

PÄÄTOIMITTAJA Orvokki Holopainen

TOIMITTAJA Timo Pietilä

TOIMITUKSEN OSOITE

Näkövammaisten Keskusliitto
Mäkelänkatu 50, 00510 Helsinki
puh. (90) 77041/227

SISÄLLYS

Jyväskylässä kuntoutetaan kuurosokeita lapsia	1
Tutkimus kuurosokeista käynnistynyt	5
Ajankohtaista	6
Tapahtumakalenteri	8
Ilmoitukset	13
Lukijan palsta	16

TUNTOSARVI

24.1.1986

Jyväskylässä kuntoutetaan kuurosokeita lapsia

Pia on kolmivuotias. Hän on vilkas ja utelias pikkutyttö. Pia on kuuro, mutta hän näkee jonkin verran. Pieni tyttö elää kuitenkin täysin omassa maailmassaan. Hän ei osaa puhua sen enempää kuin viittoakaan. Pia on tullut Jyväskylän kuurosokeiden lasten kuntoutuskeskukseen. Hänellä on edessään kuuden viikon kuntoutusjakso. Tänä aikana yritetään saada aikaan kielen alkeet: joku merkki, joka tarkoittaisi jotakin. Onnistumisesta ei ole takeita, mutta mitä nuorempana aloitetaan, sitä paremmat ovat onnistumisen mahdollisuudet.

Monet kuntoutuskeskuksen lapsista ovat monivamaisia. Kuurosokeiden lisäksi heillä voi olla liikuntavamma, aivovamma tai esim. kitalakihalkio. Lisävammat eivät tee asiaa suinkaan yksinkertaisemmaksi, mutta edistymisen mahdollisuuksia on silti. Kuurosokeiden lasten kuntoutuskeskuksen kurssit ovat ensimmäinen askel kuntoutumisen tiellä. Lasten keskuksessa pyritään selvittämään kuurosokean lapsen kyvyt ja mahdollisuudet ja löytää hänelle sopiva jatkokuntoutuspaikka.

Nyt on ensimmäistä kertaa niin, että kaikille Suomessa syntyneille kuurosokeille lapsille järjestetään

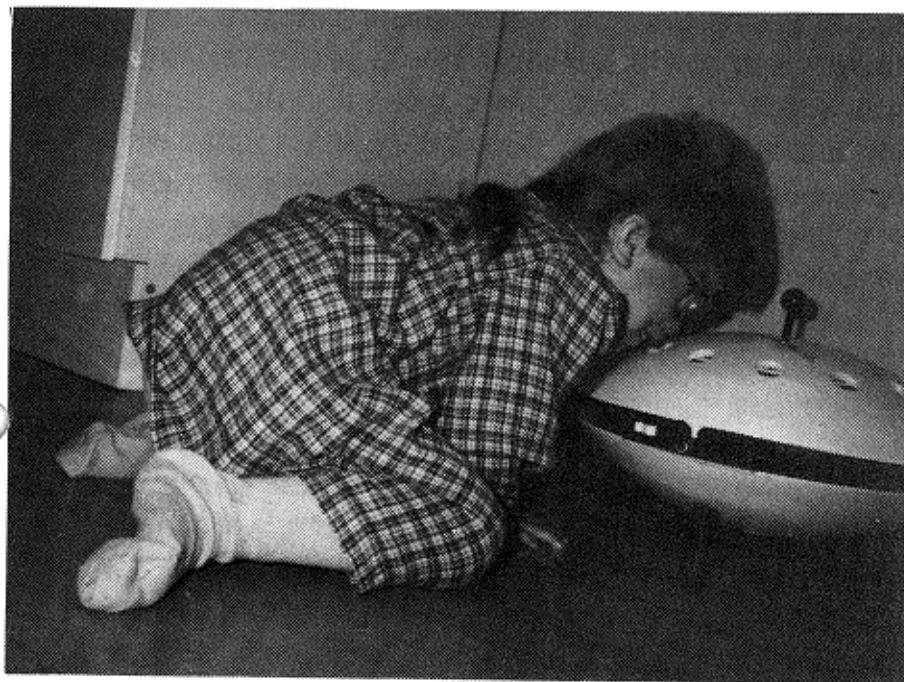
Lasten Kuntoutuskeskuksen tilat ovat ajanmukaiset: n. 450 neliömetriä Näkövammaisten Koulun asuntorakennuksen päädystä.

jonkinlaista kuntoutusta. Tämä on iso edistysaskel, sanoo Jyväskylän kuurosokeiden lasten kuntoutuskeskuksen vs. johtaja Leo Turunen. Oppivelvollisuus koskee nyt kaikkia ja nyt on myös kaikille kuurosokeille kouluiässä oleville osoittanut paikka missä opiskella. Lasten kuntoutuskeskus hoitaa tästä koulutuksesta yhtä pientä osaa. Tulevaisuudessa tästä keskuksista tulee kuitenkin hyvin tuttu kuurosokeille, sillä kaikki kuurosokeat ovat jossakin vaiheessa olleet lasten keskuksen kanssa tekemisissä.

Lasten keskus kurssittaa ja käy kotona

Lasten keskuksen toiminnassa on kaksi päälinjaa, kertoo vs. johtaja Leo Turunen. Toisaalta järjestetään kursseja sekä pelkästään kuurosokealle lapselle että koko perheelle. Toisaalta lasten keskuksen työntekijät tekevät kotikäyntejä kuurosokeiden lasten kotona neuvomassa ja opastamassa.

Kursseja on kolmenlaisia. Perhekursseilla, joille tulee koko perhe, pyritään sopeuttamaan perhettä siihen shokkiin, jonka vammaisen lapsen tulo aiheuttaa.

3-vuotias Pia tutustumassa maailman ihmeellisyksiin. Vuorossa on ilmentö.

Tai jos lapsen sairaus on hitaasti etenevä niin kuin Usherin syndroomassa, pyritään valmistamaan perhettä siihen, että näköä ja kuuloa ei enää ole. Tänä vuonna on keskuksen tavoitteena käyttää perhekursilla kaikkiaan 21 perhettä.

Kuuden viikon mittaisilla kuntoutuskursseilla yritetään saada aikaan kielen alkeet. Myös muita elämisen taitoja opetellaan. Syöminen, peseytyminen ja esimerkiksi pöntöllä käynti ovat oppiaineita. Näillä taidoilla valmistaudutaan myös varsinaiseen kouluun menoon.

Peruskoulun jälkeen lapset kutsutaan vielä kesäkurssille opettelemaan sosiaalisia taitoja. Samalla tutkaillaan jatko-opiskelumahdollisuuksia tai muuta sijoittumista. Leo Turunen tähdentää, että tavoitteena on tarjota kuurosokealle vaihtoehtoja, joista hän voi itse valita juuri hänelle mieluisimman.

Kotikäyntejä tehdään tänä vuonna noin 80 eri kotiin ympäri Suomea. Kotikäyntien tavoitteena on ohjata ja neuvoa perhettä.

Leo Turunen tiivistää koko toiminnan sanomalla, että täällä ei kuntouteta kuurosokeita työhön vaan ihmiksi.

TP

Tutkimus kuurosokeista käynnistynyt

Suomen kuurosokeista tehtävä tutkimus on käynnistynyt. Ensimmäiset kyselylomakkeet on lähetetty Savonlinnan keskussairaalaapiirin alueelle. Tässä vaiheessa kysymyslomakkeita ei ole kuitenkaan lähetetty kuurosokeille itselleen vaan eri viranomaisille ja seurakunnille. Kaikkiaan lomakkeita on nyt postitettu noin 50, kertoo tutkija Heikki Kaitalo.

Savonlinnan alueen kysely on vielä myös kokeilua. Tutkijat haluavan nähdä miten heidän asettamansa kysymykset toimivat käytännössä. Mahdolliset puutteet voidaan sitten korjata ennen kuin kysymyslomakkeita aletaan postittaa koko maahan.

Nyt käynnistyneen tutkimuksen tarkoituksena on selvittää kuurosokeiden todellinen lukumäärä Suomessa. Lisäksi kysellään kuinka paljon eri viranomaiset tietävät kuurosokeista ja heidän sairaudestaan. Tutkimuksen avulla pyritään saamaan myös kuntiin yhteyshenkilöitä, jotka tietäisivät kuurosokeudesta enemmän kun virastojen työntekijät keskimäärin. Heidän puoleensa kääntymällä voivat kuurosokeat saada sitten entistä helpommin erilaisia palveluja.

Tutkija Heikki Kaitalo arvioi, että Savonlinnan keskussairaalaapiirin tulokst olisivat valmiina noin kuukauden kuluttua. Tutkimuksen tekee Kuopion Yliopiston sosiaalitieteiden laitos.

AJANKOHTAISTA

Bensiinin hinta laskee

Polttoaineiden litrahinnat laskevat keskimäärin kuusi penniä litralta. Hinnan alennus johtuu Neuvostoliitosta tuotavan raakaöljyn hinnan laskusta. Myös dollarin laskeva kurssi on vaikuttamassa polttoaineiden hintojen halpenemiseen.

Tätä kirjoitettaessa ei lopullista Elinkeinohallituksen päätöstä asiasta ole vielä tullut, mutta Tuntosarven ilmestyessä uusien halvempien hintojen odotetaan jo olevan voimassa.

Kahvin hinta nousussa

Kahvin hörppäämisestä tulee entistä kalliimpi harrastus. Mikäli paahtimoiden arviot pitävät paikkansa, kuluttaja saa ensi kuussa nykyisen parin kympin sijasta maksaa puolen kilon kahvipaketista noin 30 mk.

Kahvin hinnan raju nousu johtuu huonosta kahvisadosta. Esimerkiksi Brasiliassa on menetetty huonojen sääolosuhteiden vuoksi noin puolet sadosta. Nyt pyydetään maailmanmarkkinoilla raakakahvista kaksinkertaista hintaa lokakuun alun hintoihin verrattuna. Lontoossa on tällä viikolla kokous, jossa käsitellään kahvialan kaupanäkyminä. Kokouksen jälkeen suomalaiset paahtimot päättävät mahdollisesta kahvin kuluttajhintojen korotuksesta, kerto kahviosaston johtaja Aarno Anttila Tukosta.

Helsingin Sanomat 17.1.

Koiran syönyt maakotka pääsi saunaan saalistaan sulattelemaan

Maakotka söi metsätöissä olleen miehen koiran Ylikimmissä. Liikaa ahnehtinut lintu ei jaksanut kuitenkaan nousta ateriansa jälkeen enää siivilleen. Metsätöissä ollut Erkki Tomperi lähti etsimään kadonnutta koiraansa. Polulla häntä vastaan asteli ylensyönyt maakotka, joka nokkapielissä oli vielä koiran karvoja jäljellä..

Todettuaan, että maakotka ei jaksanut lentää, Tomperi pelkäsi sen menehtyvän kovassa pakkasessa. Hän otti linnun kiinnin ja vei sen saunaansa sulattelemaan ruokaansa. Lentokuntoon selvittyään lintu saa lähteä omille teilleen takaisin metsään.

Dreeverinsä kotkan suuhun menettänyt maanviljelijä saa korvausta Lintutieteelliseltä yhdistykseltä. Yhdistys päätti maksaa tuhat markkaa. Samalla liitto vetoaa valtiovaltaan, että valtion tulisi tulevaisuudessa maksaa täysi korvaus rauhoitettujen petoeläinten aiheuttamista vahingoista.

Helsingin Sanomat 12 ja 15.1.

Metsissä ei vielä pahoja vaurioita

Keskimäärin joka kymmenes Etelä- ja Keski-Suomessa kasvava havupuu on ainakin jonkin verran vaurioitunut. Vakavasti vaurioituneita tai kuolleita havupuita

HIIHTOLEIRI/NKL	26.01. - 30.01.86	Suomen Urheiluopisto Vierumäki
SOPEUTUMISVALMENNUSKURSSI (arviointi)	03.03. - 08.03.86	Lasten keskus Jyväskylä
SOPEUTUMISVALMENNUSKURSSI	10.03. - 15.03.86	Kainuun Opisto Mieslahti
VUOSIKOKOUS	22.03. - 23.03.86	Tallukka Asikkala/Vääksy
HIIHTO/LASKETTELULEIRI	01.04. - 06.04.86	Vuokatin Urheiluopisto Vuokatti
ORIENTOITUMISKURSSI (perinnöllisyysasiat)	14.04. - 18.04.86	Varalan Urheiluopisto Tampere
URHEILULEIRI/NKL	25.05. - 30.05.86	Suomen Urheiluopisto Vierumäki
PERUSKURSSI/NKL	02.06. - 19.06.86	Näkövammaisten Keskusliitto kurssiosasto, Helsinki
ADL-KURSSI	09.06. - 13.06.86	Näkövammaisten ammattikoulu Espoo
OHJELMOITU LOMALEIRI	09.06. - 14.06.86	Lomakoti Kotturanta Huttula
PERHELEIRI	30.06. - 05.07.86	Lomakeskus Päiväkumpu Karjalohja
HENGELLINEN LEIRI/KDK	15.07. - 18.07.86	Peräpohjolan Opisto Kiviranta/Tornio
PERHEKURSSI	27.07. - 01.08.86	Siilinjärven Kuntoutumiskeskus Vuorela
KUUROSOKEIDEN HIIPPAKUNTALEIRI	30.07. - 07.08.86	Enäseppä leirikeskus Ojakkala/Vihti
SOPEUTUMISVALMENNUSKURSSI	04.08. - 09.08.86	Peräpohjolan Opisto Kiviranta/Tornio
SOPEUTUMISVALMENNUSKURSSI	11.08. - 15.08.86	Fenno hotelli

on noin yksi sadasta. Näin sanovat metsäntutkimuslaitoksen tutkijat, jotka ovat selvittäneet ilman epäpuhtauksien vaikutusta metsiin.

Suomessa vaurioiden määrät ovat paljon pienemmät kuin esimerkiksi Ruotsissa, jossa on arvioitu vaurioituneiden puiden määräksi jo 20 - 40 prosenttia.

Tuloksia esitellyt tohtori Eeva-Liisa Jukola-Suhonen huomautti, ettei vielä voida sanoa, onko metsien tila muuttunut huonommaksi kuin ennen. Tämä johtuu siitä, että tietoja Suomen metsien kunnosta ennen nyt tehtyä tutkimusta ei ole.

Havupuiden kunto määriteltiin tutkimalla niiden neulasten määrää. Jos neulasista oli pudonnut viidenes tai enemmän, luokiteltiin puu vaurioituneeksi. Ilman saasteet ovat yksi tekijä, joka voi vähentää puun neulasten määrää, Jukola-Suhonen sanoi. Neulaset voivat kuitenkin vähentyä myös kuivuuden, puun iäkyyden, tuulen, tuholaisten ja eri tekijöiden yhteisvaikutuksen takia. Varmaa vastausta siihen mikä on aiheuttanut Suomessa puiden neulasten putoamista ei tiedetä.

Helsingin Sanomat 14.1.

Poikkeuksellinen lumikuorma katkonut sähköjä Itä-Suomessa

Puiden oksille kasautuneet poikkeuksellisen suuret lumikuormat ovat aiheuttaneet sähkökatkoja Itä-Suo-

messa. Lunta on yritetty puhdistaa mm. helikoptereilla, mutta edes sen roottorien viima ei ole pystynyt jäätynyttä lunta irrottamaan.

Sähköjohtojen päälle taipuneet puut ovat aiheuttaneet mm. Kymenlaakson pohjoisosissa, Etelä-Karjalassa ja Savossa tuhansia sähkökatkoja. Lyhyet keskimäärin parin tunnin katkot ovat olleet kiusallisia erityisesti maataloudelle. Ne ovat keskeyttäneet kone-lypsyn ja sekoittaneet lypsyajoja.

Puita poistetaan sähkölinjojen päältä parhaillaan mm. moottorikelkoilla liikkuvien työryhmien avulla.

Helsingin Sanomat 11.1.

Kotiteollisuuskokeilu työllistää Tuupovaaralaisia

Suomen itärajalla sijaitsevassa Tuupovaarassa on keksitty uusi hyvä keino maaseudun syrjäkylien heikon työllisyystilanteen kohentamiseksi. Kunnassa on menossa 3-vuotinen käsi- ja kotiteollisuuden kehittämissokeilu. Kokeilu on lähtenyt hyvin liikkeelle. Tuotteita kysytään tällä hetkellä enemmän kuin mitä ehditään valmistaa.

Kunnanjohtaja Jussi Hoskonen kiittelee hyvästä alusta onnistuneen tuotevalikoiman lisäksi tehokasta markkinointia. Tuupovaaralaisia pienvalmistajien töitä myy erityinen markkinointiyhtiö, joka on keskittynyt vain tavaroiden kauppaamiseen yksityisille ja yrityksil-

le. Yritykset käyttävät Tuupovaarasta ostamiaan tavaroita liikelahjoina eli ne antavat tavaroita lahjaksi asiakkailleen.

Tällä hetkellä lahja- ja matkamuuistoesineiden kotivalmistus työllistää Tuupovaarassa nelisenkymmentä ihmistä osapäiväisesti tai kokopäiväisesti. Kokeilu aloitettiin järjestämällä kursseja. Ensimmäisellä kursilla opetettiin kankaankudontaa.

Taidokkaat työt on tunnettu Tuupovaarassa ennenkin. Yksi kauneimpia esineitä on Airion voirasia. Sitä valmisti jo Viljo Airion isoisä. Viljo tekee samanlaisia rasioita nyt. »Jos pystyisi ihan vaan näitä tekemään, niin kyllä tällä eläisi, mutta kun pitää muutakin tehdä», Airio valittaa. Kesällä varsinkin saattaa verstaan ovelta löytää lapun: järvellä.

Tuupovaarassa syntyy myös mm. käsin taottuja puukkoja, ortodoksisia hautaristejä, puuvillaisia kassakapaitoja jne.

Helsingin Sanomat 13.1.

Ilmoitukset

MAROKON MATKA

Yhdistys järjestää kuurosokeiden ryhmämatkan Marokkoon.

Aika: 25.3. - 8.4.1986

Paikka: Agadir, hotelli Argana

Matkan hinta: 3.900 mk

Hintaan sisältyy:

- lento Helsinki - Agadir - Helsinki
- majoitus 2-hengen huoneissa
- puolihoito (aamiainen ja 1 ateria)
- pakollinen peruutusturvamaksu
- 4 retkeä
- 1. Agadirin kaupunkikierto
- 2. Marrakeshin kaupunki - kokopäiväretki
- 3. Berberi-ilta
- 4. Taroudant-tasankoretki

Ennakkomaksu 400 mk/henkilö

Matkalle lähtee 4 yhteistä opasta/tulkkia. Nämä opaat ovat koko ryhmän käytettävissä.

Ilmoittautumiset yhdistyksen toimistoon tammikuun loppuun mennessä ehdottomasti. Etusija niillä, jotka olivat varanneet aikaisemmin suunnitellun Ceylonin matkan, joka jouduttiin peruuttamaan.

OPERAATIO KULTATUOLI

Suomen Perushoitajaliitto ja SPR H:gin ja Uudenmaan piiri järjestävät matkan Tunisiaan, johon voi osallistua viisitoista vammaista ja viisitoista avustajaa.

Aika: 30.10. - 6.11.1986

Matkakohde: Tunisia, Sousse

Hinta: n. 2.600 mk, joka sisältää matkat, puoli-hoidon kahden hengen hotellihuoneessa, osallistumiset retkiin perillä ja avustajan mukanaolon koko matkan ajan.

Keille matka on tarkoitettu:

Järjestäjät ovat päättäneet tarjota mahdollisuuden tälle matkalle viidelle kuurosokealle, viidelle näkövammaiselle ja viidelle pyörätuolilaiselle, jotka ovat työikäisiä eivätkä voi lähteä matkalle ilman avustajaa. Osa matkalle lähtijöistä on ruotsinkielisiä, n. seitsemän vammaista ja seitsemän avustajaa, koska Uudella maalla asuu paljon ruotsinkielisiä.

Avustajat:

Matkan järjestäjät valitsevat mukaan lähteävät avustajat, joiden matkakulut Perushoitajaliitto hoitaa. Mikäli Sinulla on henkilökohtainen avustaja, jonka toivot tulevan mukaan ilmoita hänet mukaan puhelimitse. Valinnassa otetaan huomioon vammaisten toivomus avustajan suhteen.

Perehtyminen ennen matkaa:

Matkalle lähtijät kokoontuvat ennen lähtöä tutustumaan toisiinsa ja matkakohteeseen.

Ilmoittautuminen:

Ilmoittautuminen Suomen Kuurosokeat ry:n toimistoon puh. 90/770 4353 Dagi Ahvenainen tai tekstipuhelin 90/770 4355 viimeistään 1.3.1986. Ilmoittautuneille lähetetään hakemuslomake. Palautettujen lomakkeiden perusteella valitaan matkalle lähtijät Suomen Punaisen Ristin Helsingin ja Uudenmaan piirin kanssa.

Käytännön järjestelyistä huolehtii Oy Aurinkomatkat. Tietoja matkasta voi kysellä Suomen Kuurosokeat ry:n toimistosta Terhi Pikkujämsältä puh. 90/770 4351.

Joensuun kerho kokoontuu perjantaina 7.2.86 kerhuhuoneella Kalevankatu 22. Kerho aika on kello 12.30 - 15.30, josta kello 14.00 - 15.30 on mukana luovan asiantuntijan ohjaaja.

Aluesihteerin Risto Mannisen toimistopäivä on Joensuussa 7.2.86 kello 9.00 - 11.00 ja 12.00 - 15.00, puh. 973/277 73.

Kuopion kerho kokoontuu perjantaina 21.2.86 kello 12.00 - 15.00, jolloin jatketaan nahkatöitä. Paikka on entinen eli Kuninkaankatu 23 A (2. kerros) kerhuhuone.

Lukijan palsta

Lempilauluni

Uhtii uhtii uhteksii
virsuu marsii viljantii
kansan pallo pullea
oljen korsi korkea
Emäjoki pahana
tiellä oli haittana.
Mikä nyt siis neuvoksi.
Virsu tuli avuksi.
Eipä hätää vaivaa ei
pallo on kuin laiva hei
korsi kelpaa mastoksi.
Minä olen matruusi.
Pallo vastas pöristen
puhui vallan möristen.
Virsun neuvo kumma on
laiva oisi kanneton.
Jos mä menen kellumaan.
Tepä saatte uida vaan.

Korsi heitti pitkälle.
Sillan teki veljilleen
virsu huusi eteenpäin
siltaa pitkin tänne näin.
Astui kerran astui kaks
silta poikki riks ja raks
Hah-hah-hah-hah-hah-haa.
Hypellen pallo nauroi virnaillen
katsos noita mokomat
upposivat molemmat.
Suuhun ilmaa vetäisi ja räiskis
halki repesi.

Alpo Sipola